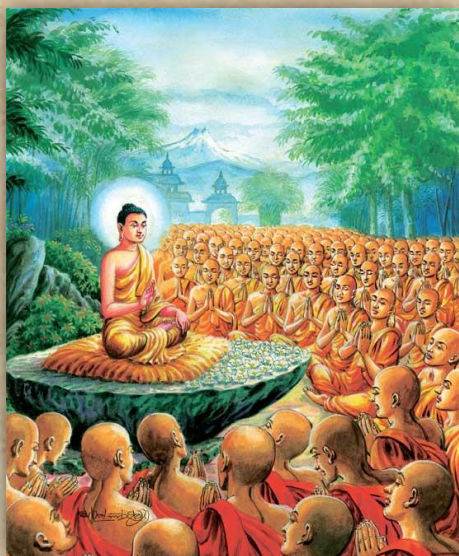

Den Uposatha - Navam poya

Navam Pura Pasalosvaka Poya, která připadá na letošní únorový den Uposatha, je v buddhistickém kalendáři významná pro dvě důležité události. Tento den se událo první shromáždění Mahā Saṅghy, neboli první buddhistický koncil a první ordinace včetně pojmenování dvou hlavních Buddhových žáků (*aggasāvaka*) Sāriputty a Mahā Moggallāny.

Podle tradice se ke koncilu u Rājagahy konaného během prvního roku po Buddhově smrti (*parinibbāny*) sešlo 1.250 mnichů; písemná tradice uvádí, že všichni byli arahanty. Sněmu předsedal jeden z nevyšší postavených mnichů v řádu – Mahā Kassapa.

Na tomto koncilu byly recitovány Buddhovy rozpravy (*sutta*) arahantem Ānandou, který byl známý pro svou vynikající paměť. Ānanda, byl bratranec Buddha a jeho věrný pobočník, který ho více než 20 let všude doprovázel a staral se o něj. Byl také bratrem slavného Devadatty a jeden z deseti největších Buddhových žáků. Protože bylo podmínkou, aby se koncilu účastnili pouze arahanti a v té době Ānanda nebyl ještě plně osvícený, (*arahant*) Mahā Kassapa Thera naléhal, aby byl Ānanda ke sněmu přizván. Pro svou znalost rozprav byl na sněmu důležitý. Ānanda tedy velmi usiloval o konečné probuzení a v předvečer koncilu, dosáhl arahantství a sněmu se účastnil.

Pálijský kánon buddhistické nauky byl posléze konsolidován do tří sbírek, nazvaných *Tipiṭaka*. *Sutta-pitaka* čili “koš rozprav”, z nichž naprostá většina je tlumočena jako by je pronesl sám Buddha během svého života. Je ústředním pramenem pro studium raného buddhismu. Obsahuje více než 10.000 rozprav (*sutta*).

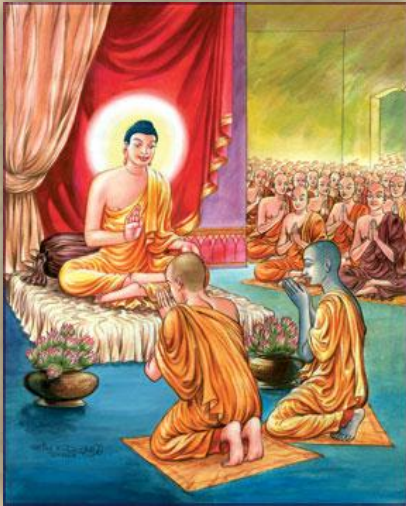
Na tomto koncilu došlo také ke stanovení pravidel mnišského řádového života (*vinaya*), jak byla, opět podle tradice, postupně formulována samotným Buddhou, která odrecitoval arahant Upāli, jenž byl známý pro své přísné dodržování *vinayi*. Z toho vyplývá, že Buddha neustanovil řádová pravidla na samém počátku zrodu *saṅghy*, snad proto, že všichni z jeho prvních šedesáti mnichů dosáhli brzy po vstupu do řádu arahantství nebo alespoň “vstoupili do proudu”, takže jejich chování bylo spontánně bezúhonné. S přílivem mnoha dalších nově přijatých mnichů bez podobné schopnosti brzkého pokroku na duchovní cestě docházelo tu a tam k chování neslučitelnému s duchem Buddhovy nauky. Podle tradice Buddha při každé takové příležitosti stanovil pravidlo, které by pro budoucnost vyloučilo opakování podobného případu.

Vinaya-pitaka čili “koš kázně” obsahuje kromě pravidel mnišského života, jak byla postupně formulována podle potřeby během růstu mnišského řádu, též ustanovení pro přijímání noviců a ordinaci mnichů, popisy obřadů a zvyklostí také jiných konkrétních záležitostí a rovněž i zprávu o prvním a druhém koncilu mnichů po Buddhově smrti. *

* prof. Werner: Náboženské tradice Asie

Takto měly tedy vzniknout dvě sbírky pálijského kánonu, sbírka rozprav (*sutta*) a kód disciplíny (*vinaya*). Théravádová tradice trvá na tom, že již na tomto koncilu došlo k recitaci také třetí sbírky textů. Ty jsou svou povahou analytické a osvětlují z psychologického hlediska základní pojmy, problémy a praktické meditativní výsledky nauky obsažené v Buddhových rozpravách. Mají představovat “vyšší” učení, odtud jméno sbírky *Abhidhamma*.*

Podle pozdních komentářů, král Ajātasattu, syn Bimbisāry a král Magadhy sponzoroval tento koncil. Dle tradice se sněm konal v sále, který král Ajātasattu postavil vedle jeskyně Sattapanniguhā v Rājagaze.

Další důležitou událostí, která se stala ve dni Navam Pura Pasalosvaka poyi, bylo Buddhovo pojmenování dvou hlavních žáků (*agga-sāvaka*) řádu. Stali se jimi Sāriputta a Mahā Moggallāna. Sāriputta byl pojmenován jako „Vojevůdce Dhammy“ (*Dhamma-senāpati*)“ a Mahā Moggallāna jako „Nejpřednější v Dhammě“ (*Dhamma purohita*).

Sāriputta byl hlavním učedníkem Gotamy Buddha. Nad ostatními Buddhovými žáky vynikal svou obrovskou moudrostí. Měl právo stát po Buddhově pravici, kdežto Mahā Mogallāna po jeho levici. Stavuhā arahanta dosáhl Sāriputta již po čtrnácti dnech po svém vstupu do řádu. Mogallānovi to trvalo jen týden. Arahantem se stal ve chvíli, kdy ovíval Buddhu, který zrovna vysvětloval svým posluchačům Dhammu.

Sāriputta byl pravděpodobně bráhmanského původu. Původně se jmenoval Upattisa a byl nerozlučným přítelem Kolity budoucí Mahā Mogallāna, který se narodil ve stejný den jako on. Oba pocházeli z významných rodin a strávili své dětství v hojnosti. Později jako dospívající mladíci se účastnili několikadenního hereckého představení, při němž si uvědomili prázdnotu světského života a vydali se hledat cestu k osvícení. Po nějaké době narazili na samanuhā Sañjajuhā a stali se jeho žáky. Po určité době však zjistili, že jeho učení nevede k úplnému osvícení - osvobození z pout *samsāry*.

Vydali se tedy tentokrát každý sám hledat učitele, přitom si slíbili, že jestliže jeden najde cestu k osvícení, druhému to oznámí. Upatissa při svém hledání narazil na mnichuhā jménem Assaji, který náležel k prvním pěti Buddhovým žákům. Oba poté vyhledali Buddhu a vstoupili do mnišského řádu Buddhových žáků. Sāriputta a Mogallāna zůstali i po svém vstupu do mnišského řádu nerozlučnými přáteli. Sāriputta byl znám svou ohromnou trpělivostí snášet výtky, případně i urážky a fyzické inzultace. Mogallāna, vynikal svými nadpřirozenými schopnostmi. Společně přivedli k osvícení mnoho žáků. Podle komentáře k Mahā-Gosinga-suttě bylo též pouto vzájemné náklonnosti mezi Sāriputtou a Buddhovým asistentem Ānandou. Když Ānanda přijímal mladé žáky jako novice, byl zvyklý odvést je k Sāriputtovi, aby se stali bhikkhuy u něj. Ctihodný Sāriputta činil podobně vzhledem k Ānandovi. Společně měli pětset žáků. Jejich přátelství je pro nás velkým vzorem „ušlechtilého přátelství“ (*kalyānamitta*) založeného na sdílení etických hodnot a usilování o osvícení.